

PENGUNAAN STRATEGI PEMBELAJARAN NAHU BAHASA ARAB DALAM KALANGAN PELAJAR SEKOLAH MENENGAH AGAMA DI NEGERI PERAK

Suhaidah Abdul Samat [1], Sofian Abdullah [2], Kamarulzaman Abdul Ghani [3]

ABSTRACT

The purpose of this study is to identify the use of Arabic grammar (Nahu) learning strategies (SPNBA) among religious secondary school students in Perak in terms of strategy type and frequency. It is also to investigate the strategy use pattern between excellent, good and weak students. The sample of this study consisted of 154 form-five students from religious secondary schools in Perak selected by stratified random sampling. The research instrument was a self-reported questionnaire for collecting information on student background and nahu learning strategies based on six Arabic language learning strategies namely memory, cognitive, metacognitive, affective, social and metaphysical. Descriptive statistics were used for data analysis. The results show that the students used Nahu learning strategies in medium frequency ($M = 2.96$) and the pattern of using the strategies among the three groups of students is also in medium frequency, Excellent students (PCN) ($M = 3.04$, $SD = 1.32$), Good students (PSN) ($M = 2.89$, $SD = 1.32$) and Weak students (PLN) ($M = 2.76$, $SD = 1.27$). Therefore, in order to help the students succeed in Arabic language acquisition especially of Arabic Grammar, some recommendations were proposed in this study.

Keywords: *Nahu Arabic Learning Strategies, Excellent Student, Good Student, Weak Student*

1) Fakulti Pendidikan,
Universiti Kebangsaan Malaysia

[2] Fakulti Pendidikan,
Universiti Kebangsaan Malaysia
aeq3760@yahoo.com

[3] Pusat Pengajian Bahasa dan
Pembangunan Insaniah,
Universiti Malaysia Kelantan
elqamar.ghani@gmail.com

PENDAHULUAN

Kejayaan untuk mencapai kecemerlangan akademik biasanya menjadi tumpuan utama para ibu bapa dan guru dewasa ini. Justeru itu, proses pengajaran dan pembelajaran yang dilakukan oleh guru perlu mempunyai teknik dan strategi tertentu agar menghasilkan pengajaran dan pembelajaran berkesan. Pelajar pula perlu dibimbing dan dilatih untuk mencapai tahap kecemerlangan akademik yang maksimum untuk diri mereka. Oleh yang demikian, kesedaran tentang gaya dan strategi pembelajaran yang terbaik perlu dikuasai oleh setiap pelajar (Zamri, 2004). Penguasaan strategi pembelajaran adalah penting untuk memperoleh keputusan yang cemerlang dalam peperiksaan (Baharin et al., 2007).

Strategi pembelajaran dan perbezaan individu mula menjadi fokus utama dalam bidang penyelidikan bahasa kedua atau bahasa asing semenjak 1970-an (Rubin, 1987). Penyelidikan yang pada peringkat awal lebih tertumpu kepada produk atau hasil pembelajaran mula beralih fokus kepada cara atau proses pembelajaran (Nunan, 1988). Terdapat juga banyak kajian berkaitan strategi pembelajaran sama ada dalam bidang pembelajaran bahasa dan bidang ilmu-ilmu yang lain seperti matematik, fizik, sains dan biologi (lihat Azlin Mazniwati, 2000; Che Suriyati, 2000; Faizahani, 2002; Kamarul Shukri, 2009; Mohamad Amin, 1996; Mohamed Amin et al., 1999; Mohd Hamdi, 2008; Nurazan, 2004; Wan Noorazah, 2004; Wong, 2004; Zamri, 2004).

Hasil dapatan daripada kajian-kajian tersebut memberi impak positif kepada pencapaian pelajar yang mempelbagaikan strategi pembelajaran mereka. Menurut Radzli (1993), strategi pembelajaran merupakan cara yang berkesan bagi pelajar untuk menguasai isi kandungan pembelajaran. Dalam konteks pembelajaran Nahu bahasa Arab, pelajar sewajarnya didedahkan dengan strategi pembelajaran Nahu agar mempermudah mata pelajaran ini. Nahu juga dikenali sebagai tatabahasa bahasa Arab. Ini seperti mana

yang dinyatakan oleh Rahimah dan Rahim Syam (1985), iaitu tatabahasa ialah sistem, peraturan dan undang-undang sesuatu bahasa yang diketahui oleh masyarakat penutur. Tatabahasa atau nahu terdiri daripada aspek fonologi, morfologi dan sintaksis.

Nahu bahasa Arab memainkan peranan penting ke arah menguasai bahasa Arab sepenuhnya (Ahmad Kilani, 2001). Penguasaan ilmu Nahu ini amat penting kerana menurut Che Raziah (2009), sebahagian besar soalan ujian dan peperiksaan l'dadi, Penilaian Menengah Rendah (PMR), Thanawi, Sijil Pelajaran Malaysia (SPM), Sijil Tinggi Malaysia (STPM) dan Sijil Tinggi Agama Malaysia (STAM) memerlukan pelajar mengarang jawapan. Oleh itu, kemahiran menulis merupakan salah satu aspek penting dalam sukatan pelajaran bahasa Arab di sekolah menengah dan pelajar perlu menguasainya untuk lulus dalam peperiksaan. Kecekapan pelajar menulis dan mengarang amat mempengaruhi darjah pencapaiannya dalam ujian tersebut. Melalui strategi pembelajaran Nahu ini secara tidak langsung dapat membantu pelajar menulis mengikut sistem bahasa yang betul dan seterusnya menjadikan pembelajaran bahasa lebih efisien dan menghasilkan kesan positif kepada pelajar tersebut (Cohen, 1998; O'Malley & Chamot, 1990; Oxford, 1996; Wenden & Rubin, 1987).

PENYATAAN MASALAH

Pembelajaran Nahu telah lama diperkenalkan kepada para pelajar aliran agama di Malaysia melalui institusi-institusi pendidikan agama di seluruh negara, bermula dengan sistem pendidikan pondok yang menawarkan pendidikan agama dan Arab yang bersifat tradisional (Azhar et al., 2006). Proses pembelajaran ketika itu adalah secara *'talaqqi'* iaitu dengan membaca kitab-kitab lama bersama guru dan kaedah nahu-terjemah (Kamarul Shukri, 2009). Sistem pendidikan ini telah melahirkan ramai tokoh ulama yang tersohor seperti Tok Kenali dan Sheikh Daud Fatani yang bukan sahaja alim dalam ilmu agama, tetapi di dalam ilmu bahasa Arab (Azhar et al., 2006).

Dewasa ini, sistem pengajian agama telah berkembang maju seiring dengan perkembangan sistem pendidikan Negara (Abdullah et al., 2007). Sekolah agama negeri Perak ini menggunakan dua sukatan iaitu sukatan Bahasa Arab Kementerian Pendidikan Malaysia dan sukatan Bu'uth al-Azhar. Bagi subjek nahu, ia diajar secara khusus dalam sukatan Bu'uth al-Azhar yang mana terdapat mata pelajaran nahu secara khusus bermula daripada tingkatan satu hingga tingkatan enam. Pelajar juga menduduki peperiksaan khusus bermula di Tingkatan dua iaitu "l'dadi", kemudian di Tingkatan empat iaitu "Thanawi" dan di Tingkatan enam iaitu "STAM". Setelah itu, pelajar-pelajar tersebut akan menyambung pengajian di universiti sama ada di dalam atau di luar negeri.

Menurut Che Radiah (2009), kelemahan utama pelajar adalah dalam aspek tatabahasa atau nahu iaitu sintaksis dan morfologi semasa mengarang jawapan dalam peperiksaan. Kelemahan dua elemen ini amat jelas boleh menjejaskan prestasi pelajar dalam penguasaan bahasa Arab mereka. Hal ini seperti mana yang diperkatakan oleh Singleton (1999), dalam bukunya yang menyatakan: *"Without grammar very little can be conveyed."*

Begitu juga menurut Nurul Huda et al. (2010), kesalahan nahu bahasa Arab banyak berlaku dalam kalangan pelajar-pelajar berdasarkan kajian-kajian analisis kesilapan aplikasi nahu daripada pelbagai aspek yang dilakukan sama ada peringkat menengah atau di pusat-pusat pengajian tinggi (Hanizam, 2005; Jassem, 1999; Muhammad Bakhit, 1998; Sohair, 1990; Zainal, 2003). Pembelajaran nahu bukan sekadar menghafal ayat-ayat tertentu berdasarkan topik-topik nahu yang terasing dan tersendiri tetapi akan menjadi satu aspek yang berkaitan dengan pembelajaran bahasa secara bersepadu dan menyeluruh (Ahmad Kilani, 2001). Kesilapan nahu atau tatabahasa ini boleh menyebabkan sesuatu penulisan sukar difahami (Ellis, 1994).

Terdapat banyak kajian strategi pembelajaran dalam bahasa Inggeris (seperti Abraham & Vann 1987, 1990; Chamot & Kupper, 1989; Mohamad Amin, 1996; Radha, 1996; Soars, 1995). Begitu juga strategi pembelajaran dalam bahasa Melayu (Abu Talib, 1998; Mohd Nazali, 1999; Zamri, 2004) dan juga strategi pembelajaran bahasa Arab (Faizahani, 2002; Kamarul Shukri, 2009; Mohd Hamdi, 2008; Mohammad Shiham, 2010; Nurazan, 2004). Walau bagaimanapun, masih belum terdapat kajian strategi pembelajaran nahu secara khusus. Justeru itu, penyelidik merasakan kajian tentang strategi pembelajaran nahu bahasa Arab ini perlu untuk membantu pelajar menguasai bahasa Arab secara menyeluruh dengan lebih baik.

PERSOALAN KAJIAN

Berikut adalah persoalan kajian yang dibentuk untuk kajian ini:
Apakah jenis strategi pembelajaran Nahu Bahasa Arab (SPNBA) dan tahap kekerapan penggunaannya oleh pelajar sekolah menengah agama negeri ketika mempelajari nahu secara keseluruhan.
Apakah pola penggunaan SPNBA oleh pelajar cemerlang, pelajar sederhana dan pelajar lemah ketika mempelajari nahu secara keseluruhan.

METODOLOGI KAJIAN

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini dijalankan mengikut kaedah tinjauan deskriptif secara deduktif (Neuman, 1993) iaitu kajian dimulakan dengan pembinaan hipotesis kemudian diikuti dengan pengukuran data kajian secara empirikal dan diakhiri dengan penganalisisan data. Kajian tinjauan ini digunakan untuk mendapatkan data kuantitatif tentang latar belakang pelajar sekolah menengah agama negeri yang merangkumi jantina dan instrumen SILL berkaitan strategi pembelajaran nahu bahasa Arab (SPNBA). Soal selidik dianalisis menggunakan SPSS versi 18.0. Data dianalisis secara deskriptif. Statistik deskriptif digunakan untuk mencari kekerapan, peratusan dan min.

Populasi dan Sampel Kajian

Populasi kajian ini terdiri daripada para pelajar tingkatan lima di sekolah-sekolah menengah agama negeri di Perak yang mengambil peperiksaan Thanawi semasa di tingkatan empat. Ia melibatkan hanya tiga buah sekolah yang ditadbir oleh Bahagian Pendidikan, Jabatan Hal Ehwal Agama Negeri Perak iaitu Sekolah Menengah Izzuddin Shah, Sekolah Menengah Raja Perempuan Taayah dan Sekolah Menengah Raja Dr. Nazrin Shah. Bilangan sampel dibahagikan kepada pencapaian, iaitu untuk pelajar cemerlang, pelajar sederhana dan pelajar lemah. Dalam kajian ini, pelajar cemerlang adalah pelajar yang mendapat Mumtaz dan Jayyid Jiddan dalam pencapaian nahu bahasa Arab. Manakala pelajar sederhana adalah pelajar yang mendapat Jayyid dan pelajar lemah pula adalah pelajar yang mendapat Maqbul dan Raasib dalam pencapaian nahu bahasa Arab. Bilangan sampel berdasarkan pencapaian pelajar cemerlang, sederhana dan lemah adalah seperti mana yang ditunjukkan oleh Jadual 1 berikut.

Jadual 1

Bilangan Sampel Berdasarkan Pencapaian Pelajar Cemerlang, Sederhana dan Lemah (N = 154)

Pencapaian	Jantina		Jumlah
	Lelaki	Perempuan	
Pelajar Cemerlang	31	31	62
Pelajar Sederhana	31	31	62
Pelajar Lemah	15	15	30
Jumlah	77	77	154

Instrumen Kajian

Instrumen kajian ini terdiri daripada dua bahagian: maklumat latar belakang pelajar dan soal selidik strategi pembelajaran nahu bahasa Arab. Soal selidik strategi pembelajaran nahu bahasa Arab ini dibina berdasarkan soal selidik strategi pembelajaran bahasa Arab yang digunakan oleh Kamarul Shukri (2009) dalam penyelidikannya setelah diadaptasi daripada SILL versi 7.0 (Oxford, 1990). Sebanyak 44 item digunakan bagi mengumpulkan maklumat penggunaan strategi pembelajaran nahu bahasa Arab dalam kalangan pelajar sekolah menengah agama negeri. Se banyak 44 item diambil daripada item-item SILL versi 7.0 yang telah diadaptasi daripada item Kamarul Shukri (2009) untuk disesuaikan dengan pembelajaran nahu bahasa Arab. Manakala item-item metafizik adalah diambil daripada item yang dibina oleh Kamarul Shukri (2009) secara terus.

Item-item tersebut ialah Strategi Memori 7 item (SM1-SM7) iaitu untuk mengingat secara efektif yang merangkumi sub strategi "mencipta hubungan mental", "menggunakan imej dan bunyi", "menggunakan tindakan" dan "mengulang kaji dengan baik", Strategi Kognitif 10 item (SK8 – SK 17) adalah untuk penggunaan

proses mental yang merangkumi sub strategi “berlatih”, “menerima dan menghantar mesej”, “menganalisis dan menaakul” dan “mencipta struktur input dan output”, Strategi Metakognitif 10 item (SMK18 – SMK 27) adalah untuk mengurus dan menilai pembelajaran yang merangkumi sub strategi “mengatur dan merancang pembelajaran”, “memusatkan pembelajaran” dan “menilai pembelajaran”, Strategi Afektif 6 item (SA28 –SA33) pula untuk mengurus emosi yang merangkumi sub strategi seperti “mengurangkan kekhuatiran”, “memberi galakan kepada diri sendiri” dan “mengetahui keadaan emosi”. Strategi Sosial 5 item (SS34 – SS38) adalah untuk belajar dengan orang lain yang merangkumi sub strategi seperti “bertanya soalan”, “bekerjasama dengan orang lain” dan “empati kepada orang lain”. Strategi Metafizik 6 item (SMF39 – SMF44) pula untuk tujuan amalan keagamaan dan penyerahan kepada tuhan bagi menghasilkan pembelajaran berkesan yang merangkumi sub strategi seperti “menggunakan semula maklumat bahasa” (item 39,40), “menghayati aspek bahasa”, “mengurangkan kekhuatiran”, “berinteraksi untuk mendapat keyakinan” dan “mengatur dan merancang pembelajaran”.

Data yang dipungut melalui lima skala Likert mengikut kriteria penilaian yang dikemukakan oleh Oxford (1990) iaitu 1.00 – 2.49 (rendah), 2.50 – 3.49 (sederhana) dan 3.50 – 4.00 (tinggi). Data dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS versi 18. Statistik deskriptif dalam bentuk peratusan, min dan sisihan piawai telah digunakan untuk mengenal pasti jenis strategi pembelajaran nahu Bahasa Arab (SPNBA) dan kekerapan penggunaannya oleh pelajar sekolah menengah agama negeri ketika mempelajari nahu secara keseluruhan dan mengenal pasti pola penggunaan SPNBA oleh pelajar cemerlang, pelajar sederhana dan pelajar lemah ketika mempelajari nahu secara keseluruhan.

DAPATAN KAJIAN

Jenis Strategi Pembelajaran Nahu Bahasa Arab

Dapatan kajian ini (Jadual 2) menunjukkan bahawa enam strategi – iaitu 13.64% daripada jumlah keseluruhan item SPNBA – yang paling kerap digunakan adalah item SMF44 iaitu “saya meminta restu guru dan ibu bapa sebelum menduduki peperiksaan” ($M = 4.47, SP = 0.93$) yang mana 68.2% responden menyatakan selalu menggunakannya, kemudian diikuti oleh item SMF43 iaitu “saya bersembahyang hajat atau berdoa kepada Allah agar saya berjaya dalam peperiksaan subjek bahasa Arab” ($M = 4.19, SP = 1.10$) yang mana 53.2% responden selalu menggunakannya, seterusnya item SA33 iaitu “saya selalu mengungkapkan kata-kata perangsang yang menaikkan semangat untuk terus berusaha bersungguh-sungguh dan melakukan yang terbaik dalam pembelajaran bahasa Arab” ($M = 3.59, SP = 1.34$) iaitu 60.4% responden menyatakan kadang-kadang dan selalu menggunakannya, manakala item SA32 iaitu “saya meluahkan perasaan tentang pembelajaran nahu kepada guru atau rakan atau ibu bapa” ($M = 3.58, SP = 1.22$) yang mana 56.5% responden menyatakan kadang-kadang dan selalu menggunakannya.

Kemudian item SMF42 iaitu “saya membaca al-Quran dan doa’ untuk menghilangkan rasa gugup atau tertekan ketika mempelajari nahu Arab” ($M = 3.56, SP = 1.17$) yang mana 55.2% responden menyatakan kadang-kadang dan selalu menggunakannya dan item SMK20 iaitu “saya memberi tumpuan sepenuhnya semasa guru menerangkan kaedah nahu dalam kelas” ($M = 3.53, SP = 1.21$) yang mana 54.5% responden menyatakan kadang-kadang dan selalu menggunakannya.

Strategi yang kerap digunakan adalah strategi metafizik, pada item SMF44 iaitu “saya meminta restu guru dan ibu bapa sebelum menduduki peperiksaan” ($M = 4.47, SP = 0.93$), item SMF43 iaitu “saya bersembahyang hajat atau berdoa kepada Allah agar saya berjaya dalam peperiksaan subjek bahasa Arab” ($M = 4.19, SP = 1.10$) dan item SMF42 iaitu “saya membaca al-Quran dan doa’ untuk menghilangkan rasa gugup atau tertekan ketika mempelajari nahu Arab” ($M = 3.56, SP = 1.17$). Kemudian diikuti oleh strategi afektif iaitu item SA33 “saya selalu mengungkapkan kata-kata perangsang yang menaikkan semangat untuk terus berusaha bersungguh-sungguh dan melakukan yang terbaik dalam pembelajaran bahasa Arab” ($M = 3.59, SP = 1.34$) dan item SA32 “saya meluahkan perasaan tentang pembelajaran nahu kepada guru atau rakan atau ibu bapa” ($M = 3.58, SP = 1.22$) dan strategi metakognitif iaitu item SMK20 “saya memberi tumpuan sepenuhnya semasa guru menerangkan kaedah Nahu dalam kelas” ($M = 3.53, SP = 1.21$). Jadual 2 pula menunjukkan bahawa keenam-enam strategi yang kerap digunakan oleh para pelajar sekolah menengah agama semasa mempelajari nahu bahasa Arab adalah berada pada tahap tinggi.

Jadual 2

Min Dan Sisihan Piawai Enam Strategi Paling Kerap Digunakan (N=154)

No.Item	Strategi	Min	S.P.	Kategori Strategi	Interpretasi
SMF44	Saya meminta restu guru dan ibu bapa sebelum menduduki peperiksaan.	4.47	0.93	Metafizik	Tinggi
SMF43	Saya bersembahyang hajat atau berdoa kepada Allah agar saya berjaya dalam peperiksaan subjek bahasa Arab.	4.19	1.10	Metafizik	Tinggi
SMF42	Saya membaca al-Quran dan doa' untuk menghilangkan rasa gugup atau tertekan ketika mempelajari nahu Arab.	3.56	1.17	Metafizik	Tinggi
SA33	Saya selalu mengungkapkan kata-kata perangsang yang menaikkan semangat saya untuk terus berusaha bersungguh-sungguh dan melakukan yang terbaik dalam pembelajaran bahasa Arab saya.	3.59	1.34	Afektif	Tinggi
SA32	Saya meluahkan perasaan saya tentang pembelajaran nahu kepada guru atau rakan atau ibu bapa.	3.58	1.22	Afektif	Tinggi
SMK20	Saya memberi tumpuan sepenuhnya semasa guru menerangkan kaedah Nahu dalam kelas.	3.53	1.21	Metakognitif	Tinggi

Penggunaan SPNBA Secara Keseluruhan

Penggunaan SPNBA dalam kalangan pelajar sekolah menengah agama secara keseluruhan adalah sederhana, $M = 2.96$, $SP = 1.31$. Min bagi setiap kategori strategi utama turut dinilai dan didapati kategori strategi yang paling kerap digunakan adalah strategi metafizik ($M = 3.47$, $SP=1.31$) pada tahap sederhana. Kemudian diikuti oleh strategi afektif ($M = 3.23$, $SP = 1.34$), dan strategi metakognitif ($M = 2.82$, $SP = .23$) juga berada pada tahap sederhana. Seterusnya, diikuti strategi sosial ($M = 2.78$, $SP = 1.28$), strategi memori ($M = 2.76$, $SP = 1.31$) dan strategi kognitif ($M = 2.68$, $SP = 1.27$) pada tahap sederhana. Justeru itu, kajian ini mendapati tiada satu pun kategori strategi utama yang digunakan oleh para pelajar berada pada tahap kekerapan yang tinggi. Min, sisihan piawai dan interpretasi tahap penggunaan bagi setiap kategori utama SPNBA adalah seperti mana yang ditunjukkan oleh Jadual 3.

Jadual 3

Min Dan Sisihan Piawai Penggunaan SPNBA Mengikut Strategi Utama (N=154)

Strategi Utama	Min	S.P.	Interpretasi
Metafizik	3.47	1.31	Sederhana
Afektif	3.23	1.34	Sederhana
Metakognitif	2.82	1.23	Sederhana
Sosial	2.78	1.28	Sederhana
Memori	2.76	1.31	Sederhana
Kognitif	2.68	1.27	Sederhana
Keseluruhan	2.96	1.31	

Pola Penggunaan SPNBA Oleh Pelajar Cemerlang, Pelajar Sederhana dan Pelajar Lemah Ketika Mempelajari Nahu Secara Keseluruhan

Jadual 4 pula menunjukkan bilangan pelajar berdasarkan gred nahu yang telah dikodkan. Pelajar Cemerlang Nahu (PCN) adalah seramai 62 orang daripada keseluruhan 154 responden dengan mengambil kira bilangan mengikut jantina iaitu sebanyak 40.26%. Manakala Pelajar Sederhana Nahu (PSN) adalah seramai 62 orang daripada keseluruhan responden iaitu sebanyak 40.26%. Seterusnya, Pelajar Lemah Nahu (PLN) adalah seramai 30 orang iaitu 19.48%. Bilangan responden mengikut gred nahu tidak dapat dilakukan mengikut nisbah yang sama kerana populasi daripada ketiga-tiga sekolah majoritinya mendapat gred Jaiyyid berbanding gred yang lain. Manakala responden untuk gred Raasib dan Maqbul diambil kesemua daripada populasi tersebut.

Jadual 4

Kumpulan Pelajar Mengikut Gred Nahu dalam Peperiksaan Thanawi

Kumpulan Pelajar Gred Nahu	Bilangan	Peratusan
Pelajar Cemerlang Nahu (PCN)	62	40.26
Pelajar Sederhana Nahu (PSN)	62	40.26
Pelajar Lemah Nahu (PLN)	30	19.48
Jumlah	154	100

Berdasarkan Jadual 4, dapatlah dinyatakan bahawa PCN adalah merupakan kumpulan yang paling kerap menggunakan SPNBA secara keseluruhannya. Namun begitu, ia berada pada tahap penggunaan yang sederhana ($M = 3.04$, $SP = 1.32$). Ini diikuti oleh PSN juga berada pada tahap penggunaan yang sederhana ($M = 2.89$, $SP = 1.32$) dan akhirnya PLN ($M = 2.76$, $SP = 1.27$) juga berada pada tahap penggunaan yang sederhana.

Dari segi kategori strategi utama SPNBA pula, strategi metafizik adalah merupakan tiga kategori utama yang paling kerap digunakan oleh ketiga-tiga kumpulan tahap pencapaian nahu bahasa Arab. PCN kerap menggunakan strategi metafizik ($M = 3.52$, $SP = 1.30$) pada tahap penggunaan tinggi. Ini diikuti oleh strategi afektif ($M = 3.14$, $SP = 1.30$) pada tahap penggunaan sederhana. PSN pula didapati kerap menggunakan strategi metafizik ($M = 3.46$, $SP = 1.30$) pada tahap penggunaan sederhana. Seterusnya diikuti oleh strategi afektif ($M = 3.24$, $SP = 1.40$) juga pada tahap penggunaan sederhana. Manakala PLN pula menggunakan ketiga-tiga strategi tersebut secara kerap dengan susunan frekuensi yang berbeza pada tahap sederhana, iaitu strategi metafizik ($M = 3.41$, $SP = 1.36$), strategi afektif ($M = 3.25$, $SP = 1.28$), dan strategi metakognitif ($M = 2.69$, $SP = 1.23$). Dapatan ini juga mengenal pasti bahawa strategi SPNBA yang paling kurang digunakan oleh PCN dan PSN adalah sama iaitu strategi kognitif, yang mana PCN ($M = 2.85$, $SP = 1.33$), manakala PSN ($M = 2.65$, $SP = 1.29$). Manakala PLN paling kurang menggunakan strategi sosial ($M = 2.47$, $SP = 1.20$).

Jadual 5

Min dan Sisihan Piawai Penggunaan SPN Berdasarkan Tahap Pencapaian Nahu (N=154)

Strategi Utama	PCN (n = 62)		PSN (n = 62)		PLN (n = 30)	
	Min	S.P	Min	S.P	Min	S.P
Memori	2.91	1.35	2.73	1.31	2.53	1.17
Kognitif	2.85	1.33	2.65	1.27	2.42	1.10
Metakognitif	2.95	1.24	2.76	1.21	2.69	1.23
Afektif	3.14	1.30	3.24	1.40	3.25	1.28
Sosial	2.93	1.31	2.77	1.26	2.47	1.20
Metafizik	3.52	1.30	3.46	1.30	3.41	1.36
Keseluruhan	3.04	1.32	2.89	1.32	2.76	1.27

PERBINCANGAN DAN RUMUSAN

Kajian ini mendapati tahap penggunaan strategi secara keseluruhan dalam kalangan para pelajar sekolah menengah agama negeri Perak adalah pada tahap sederhana ($M = 2.96$). Dapatan kajian ini adalah selari dengan kajian-kajian lain dalam bidang strategi pembelajaran yang dilakukan di Malaysia (Lim, 2008;

Nurazan, 2004; Rosyati, 2003; Shiham, 2010; Tan, 2008). Begitu juga, dengan beberapa kajian di luar negara (Bremner, 1999; Chang, 2003; Chang et al., 2007; Haifa, 2010; Lai, 2005; Lalonde, 1998; Lee, 2001; Metoki, 2003; Mokhtari, 2007; Nisbet, 2002; Osanai, 2000; Sanders, 2004; Saricoban & Saricaolu, 2008; Shmais, 2003; Tilfarlioğlu, 2005; Wu, 2003; Xiao, 2006).

Antara faktor yang mempengaruhi dapatan tersebut ialah tahap keperluan penggunaan bahasa Arab dalam kehidupan seharian pelajar adalah sedikit (Kamarul Shukri, 2009). Majoriti pelajar lebih banyak menggunakan bahasa Melayu sebagai bahasa pertuturan seharian sesama mereka dan keluarga mereka. Penggunaan bahasa Arab di dalam kelas mahu pun di luar kelas juga kurang memberangsangkan seperti mana kajian Nik Mohd Rahimi (1999) hanya 5% pelajar menggunakan bahasa Arab sebagai bahasa komunikasi dengan guru bahasa Arab mereka dan hanya 1.7% sahaja pelajar bertutur menggunakan bahasa Arab sesama mereka. Terdapat juga kajian lain berkaitan kurang penggunaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar seperti kajian Abdul Ghani (1993); Che' Pee (1991); Nasimah (2006) dan Nik Mohd Rahimi (1999). Justeru itu, pelajar kurang menggunakan strategi pembelajaran secara kerap dan pelbagai. Hal ini seperti mana yang terdapat dalam beberapa kajian lain seperti Bremner 1999; Chou 2002; Lan & Oxford 2003; Lee 2001; Oh, 1992; Park, 1997, 2005; Wharton, 2000; Yang, 1992. Penggunaan bahasa sasaran yang jarang digunakan untuk tujuan komunikasi atau untuk keperluan seharian menyebabkan pelajar kurang menggunakan strategi pembelajaran (Kamaruddin, 1996; Kamarul Shukri, 2009) berbanding pelajar yang sentiasa menggunakan bahasa sasaran (Philips, 1991; Rossi-Le, 1989).

Selain itu, pelajar juga berdepan dengan halangan yang lain iaitu persekitaran bahasa Arab yang lemah (Azhar et al., 2008; Kamarul Shukri, 2009) yang mana penggunaan bahasa Arab sukar diperoleh di luar sekolah dan sumber input bahasa yang sedikit turut menyumbang kepada penggunaan strategi pembelajaran pelajar. Kekurangan bahan bacaan berbahasa Arab seperti majalah, buku-buku ilmiah dan buku cerita (Abdul Halim, 2006), siaran radio dan televisyen berbahasa Arab, dan bahan bantu mengajar berbahasa Arab (Azhar et al., 2008) menyebabkan pelajar tidak berpeluang menggunakan strategi pembelajaran mereka. Hal ini seperti yang dinyatakan oleh Kouraogo (1993); pelajar yang lemah pencapaian bahasa disebabkan sedikit peluang dan persekitaran yang miskin input bahasa tersebut.

Strategi metafizik adalah kategori strategi yang paling kerap digunakan dalam pembelajaran nahu Bahasa Arab ($M = 3.47$). Kewujudan strategi metafizik ini digunakan secara langsung menunjukkan kepentingan strategi ini dalam pembelajaran nahu bahasa

Arab. Dapatan kajian ini selari dengan kajian Abu Talib (1998), Supian (2003) dan Zamri (2004) yang melibatkan pelajar bahasa Melayu. Dalam kajian tersebut pelajar-pelajar menggunakan strategi pembelajaran bahasa Melayu yang berunsurkan keagamaan iaitu mereka berdoa, bersolat dan berusaha dengan pelbagai cara untuk memudahkan pembelajaran dan berjaya.

Manakala dalam pembelajaran bahasa Arab, dapatan ini juga sama dengan hasil dapatan Kamarul Shukri (2009) dan Mohammad Shiham (2010). Kajian Kamarul Shukri (2009) menunjukkan strategi metafizik merupakan strategi yang kedua paling kerap digunakan di sekolah menengah agama negeri Terengganu ketika mempelajari bahasa Arab ($M = 2.67$); kajian Mohammad Shiham (2010), pula menunjukkan strategi Metafizik adalah yang paling kerap digunakan dalam kalangan 162 orang pelajar Kolej Mara Banting ($M = 3.90$). Kekerapan penggunaan strategi metafizik ini disebabkan beberapa faktor yang wujud secara tidak langsung dalam kehidupan pelajar. Antara faktor tersebut ialah pengaruh agama dan ibadah. Menurut Kamarul Shukri et al. (2009), keyakinan beragama dan ketekunan beribadah dijangkakan mempengaruhi penggunaan strategi pembelajaran bahasa dengan melahirkan strategi tersebut dalam bentuk perlakuan dan fikiran khusus untuk memudahkan pembelajaran bahasa. Hal ini kerana bahasa tersebut adalah bahasa agama dan ibadah.

Pelajar cemerlang nahu (PCN) adalah merupakan kumpulan yang paling kerap menggunakan SPNBA secara keseluruhannya. Dapatan ini selari dengan kajian Bruen, 2001; Green & Oxford, 1995; Griffiths, 2003; Holt, 2005; Kamarul Shukri, 2009; Nurazan, 2004; dan Wan Mohd Hamdi, 2008. Hal ini kerana pelajar cemerlang nahu mampu untuk mengenal pasti situasi dan menggunakan strategi dengan baik (Naimah et al., 1975) serta boleh menggunakan strategi menurut keperluan, suasana dan tugas (Khaldeih, 2000). Di samping itu, PCN juga menggunakan strategi lebih berstruktur dan bermatlamat jelas (Bruen, 2001) berbanding PSN dan PLN.

CADANGAN

Hasil kajian ini membawa kepada beberapa implikasi pedagogi. Antaranya pelajar yang mempelajari nahu bahasa Arab boleh dibimbing supaya mereka menyedari tentang proses pembelajaran dan strategi-strategi pembelajaran yang digunakan oleh mereka. Guru perlu memainkan peranan penting dalam pembelajaran pelajar mereka kerana guru mengetahui kebolehan pelajar. Justeru itu, mereka perlu bertindak sebagai pembimbing dan penyelia pelajar dengan membantu pelajar mereka meneroka strategi pembelajaran yang kurang digunakan tetapi sangat berguna dan berkesan.

Di samping itu, usaha bersepadu daripada pihak pentadbir sekolah juga amat diharapkan yang mana pihak sekolah perlu menyediakan suasana persekitaran pembelajaran bahasa yang kondusif dan kaya dengan banyak sumber dan peluang bagi pelajar untuk belajar, berlatih dan menggunakan bahasa pelajar. Kewujudan suasana pembelajaran yang kondusif ini secara tidak langsung dapat meningkatkan motivasi dalaman pelajar seterusnya dapat menggalakkan pelajar untuk lebih aktif melakukan aktiviti pembelajaran dan pengajaran.

RUJUKAN

- Abdullah Muhammad Zin, Zulfiplie Abd Ghani & Abdul Ghafar Hj Don. (2007). *Pendidikan Islam di Malaysia : Dari pondok ke universiti*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur.
- Abu Talib Abdullah. (1998). *Gaya dan strategi pembelajaran bahasa Melayu di kalangan pelajar Tingkatan 4 daerah Johor Bahru*. Projek Sarjana Pendidikan.. Bahan tidak terbit. Universiti Kebangsaan Malaysia Bangi.
- Azhar bin Muhamad, Abdul Hafiz b Abdullah, Bushroh bt Basiron, Kamarul Azmi b Jasmi & Sulaiman Shakib b Mohd Nor. (2006). *Penguasaan pelajar sekolah menengah aliran agama terhadap pengajian ilmu retorik Arab*. Projek penyelidikan, Pusat Penyelidikan Islam dan Pembangunan Sosial, Universiti Teknologi Malaysia.
- Azlin Mazniwati Mohamed Azhari. (2000). *English language learning strategy used by Form 4 students of Sekolah Menengah Kebangsaan Bandar Baru Bangi, Selangor*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Baharin Abu, Othman Md Johan, Syed Mohd Shafeq Syed Mansor, & Haliza Jaafar. (2007). *Kepelbagaian gaya pembelajaran dan kemahiran belajar pelajar universiti di Fakulti Pendidikan UTM Johor*. *Laporan Penyelidikan No.71881*. Jabatan Asas Pendidikan. Universiti Teknologi Malaysia. Johor.
- Bremner, S. (1999). Language learning strategies and language proficiency: Investigating the relationship in Hong Kong. *The Canadian Modern Language Review*, 55(4), 490-514.
- Bruen, J. (2001). Strategies for success: Profiling the effective learner of German. *Foreign Language Annals*, 34, 216-225.
- Chang, C.-Y., Liu, S.-S., & Lee, Y. N. (2007). A study of language learning strategies used by college EFL learners in Taiwan.
- Chang, Yu-Ping. (2003). *Factors affecting language learning strategy choice : a study of EFL senior high students in Taiwan*. Disertasi Ph.D. Texas A&M University.
- Che' Pee Che' Hanafi. (1991). Pelajar sekolah menengah agama : cabaran dan masa hadapan. *Jurnal Pendidikan Islam*, 3, 13-16.
- Che Radiah Mezah. (2009). *Kesilapan leksikal dalam pembelajaran bahasa Arab*. Universiti Putra Malaysia, Serdang.
- Che Suriyati Che Awang. (2000). *Language Learning strategies employed by university students: A preliminary study*. Latihan ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia

- Faizahani Ab. Rahman. (2002). *Strategies employed by good and weak English learners and factors affecting the choice of strategies*. Tesis Sarjana Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Green, J. M., & Oxford, R. L. (1995). A closer look at learning strategies, L2 proficiency, and gender. *TESOL Quarterly*, 29(2), 261-297.
- Griffiths, C. (2003). Pattern of language learning strategy use. *System*, 31(3), 367-383
- Haifa Al-Buainain. (2010, December). Language learning strategies employed by English Majors at Qatar University: Questions and queries. *Asiatic*, 4(2).
- Hanizam Muhammad Ghazali. (2005). *Al-akhta' al-lughawiyah al-kitabiyyahladay tulab al-Malayuwiyyin fi istikhdam al-masdar: dirasah tahliliyyah*. Tesis Master Of Human Science (Arabic Language) Kuliyyah of Islamic Revealed Knowledge & Human Science. International Islamic University of Malaysia, Kuala Lumpur.
- Holt, K. (2005). *English proficiency of Chinese students and strategies of language learning*. Disertasi Ph.D, University of Kansas.
- Jassem, ^cAli Jassem. (1999). *An error analysis of the verb phrase: A case study of the writing of the forth year literary stream students at Kuala Lumpur religious secondary school*. Tesis Ph.D Fakulti Pendidikan, Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Kamarul Shukri b Mat Teh.(2009). *Penggunaan strategi pembelajaran bahasa Arab dalam kalangan pelajar sekolah agama*. Tesis Ph.D yang tidak terbit. Bangi, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Lai, Lin-Chun. (2005). *Language learning strategy use and language proficiency for English as a foreign language (EFL) learners in Taiwan*. Disertasi Ph.D University of Southern California.
- Lalonde, Christine. (1998). Language learning strategies and their relationship to achievement gains on two English language proficiency measures. Tesis M.A. University Laval
- Lee, Moon-Book. (2001). Language learning strategies, EFL performance , and gender: a synchronized look at the forest and trees. Disertasi Ph.D University of Kansas
- Lim Seng Leong. (2008). The language learning strategies of Malay-educated and Chinese educated learners in Malaysian secondary schools. *Proceedings of 3rd International Language Learning Conference*.
- Metoki, Kiyoto. (2003). *Variation and influence of learning strategies on Japanese language learners across academic majors*. Disertasi Ph.D. University of Kansas.
- Mohamed Amin Embi. (1996). *Language learning strategies employed by secondary School students learning English as a foreign language in Malaysia*. Tesis Ph.D, School of Education, University of Leeds.
- Mohamed Amin Embi, Jariah Long, & Mohd Isa Hamzah. (1999). *Language learning strategies used by secondary school students in Malaysia: A preliminary study*. Laporan Akhir Penyelidikan G1/97. Fakulti Pendidikan Bangi Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohammad Shiham Mahfuz. (2010). *Penggunaan strategi pembelajaran bahasa Arab dalam kalangan pelajar kolej Mara Banting*. Bahan tidak terbit, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mokhtari, Azita. (2007). *Language learning strategies and beliefs about language learning: a study of university students of Persians in United States*. Disertasi Ph.D. University of Texas.
- Muhammad Bakhit Ali. (1998). *Tahlil al-akhta' al-lughawiyah laday tulab Jamiach Malaya li Maliziyya dirasah*

wasfiyyah tahliliyyah. Tesis Sarjana, Universiti al-Qahirah; Fakulti Dak al 'Ulum. Jabatan Ilmu Bahasa dan Pengajian Tinggi dan Timur

- Nasimah Hj Abdullah. (2006.) Permasalahan dalam pembelajaran bagi pelajar diploma pendidikan Islam (bahasa Arab) di KUIS dan cara mengatasinya. *Prosiding Wacana Pendidikan Islam Siri 5* (hh. 199-208).
- Neuman, W. L. (1993.) *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*.
- Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff. (1999). Bahasa Arab untuk kemahiran komunikasi: Satu kajian tentang pelaksanaannya dan cabaran pengajaran dan pembelajaran di abad-21. *Prosiding Seminar Isu-Isu Pendidikan Negara*, hlm. 226-236.
- Nisbet, Deanna L. (2002). *Language learning strategies and English proficiency of Chinese university students*. Disertasi Sarjana. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nunan, D. (1988). *The learner-centered curriculum*. Cambridge: University Press.
- Nurazan Mohamad Rouyan. (2004). *Strategi pembelajaran bahasa dalam pembelajaran bahasa Arab: Kajian di KUSZA*. Disertasi Sarjana. Bangi. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Nurul Huda Hassan, Nik Mohd Rahimi Nik Yusof, & Kamarul Zaman Abdul Ghani. (2010). Pengetahuan pedagogi isi kandungan bagi tajuk isim al-'dad Wa Al-ma'dud dalam kalangan guru bahasa Arab sekolah menengah. *Prosiding Seminar Penyelidikan Siswazah* (31).
- Osanai, Dai. (2000). *Differences in language learning strategies between male and female, and also between Asian and Latino ESL students*. Disertasi Ph.D. University of Ennessee Monday.
- Oxford, R.L. (1990). *Language learning strategies : What every teacher should know*. Boston, MA: Heinle & Heinle.
- Philip, V.J. 1991. A look at learner strategy use and ESL proficiency. *The CATESOL Journal*, 4(1), 57-67.
- Rahimah Hj Sabran, & Rahim Syam. (1985). *Kaedah pembelajaran bahasa Melayu*. Petaling Jaya: Fajar Bakti.
- Rossi-Le, Laura. (1989). *Perceptual learning style preferences and their relationship to language learning strategies in adult students of English as a Second Language*. Disertasi Ph.D. Drake University.
- Rosyati Abdul Rashid. (2003). *The employment of language learning strategies among university students*. Kertas kerja 2nd International Seminar on learning and Motivation. University Utara Malaysia, 13-15 Oktober
- Rubin, J. (1987). *Learners strategies: Theoretical assumptions, research history and typology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Sanders, Colclough Allison. (2004). *Differences in strategy use among learners of Italian with various amounts of previous language experience*. Disertasi Ph.D. University of Texas.
- Saricoban, A., & Saricaoglu, A. (2008). The effect of the relationship between learning and teaching strategies on academic achievement. *Novitas-Royal*, 2(2), 162-175.
- Shmais, W.A. (2003). Language learning strategy use in Palestine. *TESL-EJ*, 7(2).
- Singleton, D. (1999) . *Exploring the Second Language mental lexicon*. Cambridge: Cambridge University Press
- Sohair Abdel Moneim Sery. (1990). *Satu tinjauan tentang masalah-masalah pengajaran mata pelajaran bahasa Arab di sekolah-sekolah menengah agama di Malaysia*.

- Supian Mohd Noor. (2003). *Strategi pemerolehan ayat satu dasar*. Tesis Ph.D. yang tidak diterbitkan, Universiti Putra Malaysia, Serdang.
- Tan, T. G. (2008). *Language learning strategies used by Malay students learning Mandarin as a third language*. Kertas kerja 3rd International Language Learning Conference. Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang, 29-31 Oktober
- Tilfarlioğlu, Y. F. (2005). An analysis of the relationship between the use of grammar learning strategies and student achievement at English preparatory classes. *Journal of Language and Linguistic Studies*, **1**, No.2. October, pp 155-169. Diakses dari <http://www.jlls.org/issues/Volume1/No.2/fyalcin.eyalcin.pdf>
- Wan Mohd Hamdi. (2008). *Strategi Pembelajaran Bahasa Arab di UITM*. Kertas projek. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Wan Noorazah Wan Md. Nawi. (2004). *Strategi pembelajaran Biologi pelajar Melayu dan bukan Melayu di UKM: Satu tinjauan*. Latihan Ilmiah, Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Wong, Ling Chun. (2004). *Strategi pembelajaran Fizik di kalangan pelajar Fakulti Pendidikan dan Fakulti Sains dan Teknologi: Satu tinjauan*. Latihan Ilmiah, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Wu, Ya-Ling. (2003). *The effect of language learning strategies on college level EFL students grammatical competence in Taiwan*. Disertasi Ph.D. University of Mississippi.
- Xiao, Ling. (2006). *How goal orientation, perceived competence, and strategy training affect college students' use of self-regulated learning strategies and achievement in learning foreign languages*. Disertasi Ph.D. Florida State University
- Zainol Abidin Ahmad. (2003). *Kemahiran menulis bahasa Arab di kalangan pelajar Melayu: Satu kajian kes*. Fakulti Bahasa dan Linguistik. Universiti Malaya.
- Zamri bin Mahamod. (2004). *Strategi pembelajaran Bahasa Melayu di kalangan pelajar Melayu sekolah menengah*. Tesis Ph.D, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi,